448

K
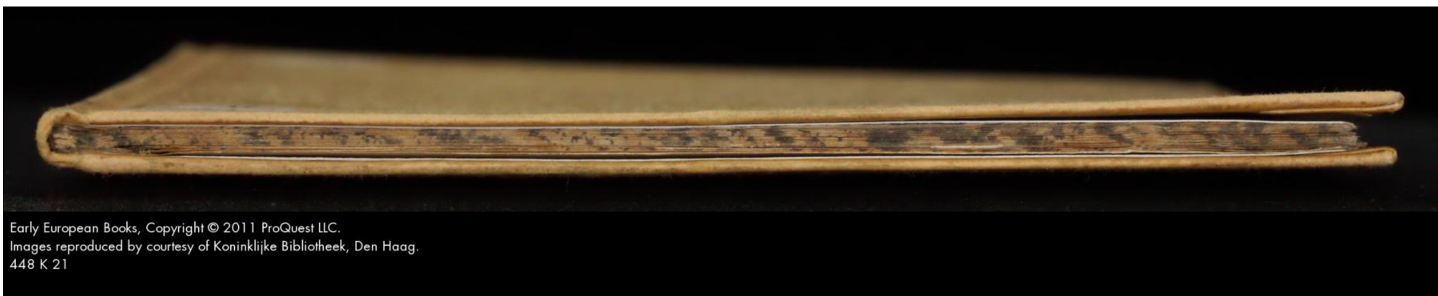
21

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

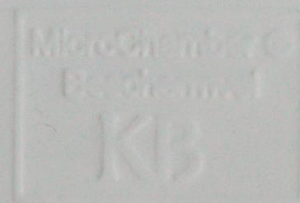
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

L. ZASY
BORGERLIICKE HVYS-HOVDINGH.

Bly-eyndigh-Spel.

448
K 21

TOT ROTTERDAM,

Voor Cornelis van Damme, Boeck-
verkooper aende groote Kerck. Anno 1628.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

C. V. Damme vvenscht Sr. Iacob

Corssen sijnen weerdigen ende goetgunstigen vrient Gheluck Heyl, ende Salicheyt, in Iesu Christo.

EErwaerdighe Vrient/ seer langen tijt hebbe ick mijne genegentheyt bevonden aengeprickelt omme u E. te bewijsen eenighe weldaet (van weghen de soo menichfuldighe weldaden ende vrientschappen die ick so langhen tijt van u E. hebbe ghenooten ende noch ben genietende/) hebbe oversulcx geen bequamer begintsel connen ghevinden dan de teghenwordighe. Namentlijck: u E. toe te eygenen ende te dediceeren de Comedie vant Burgerlijck Huyshouden, (ghecomponeert ende in dichte ghestelt door den welgheleerden Lucam Zasium, my in handen gecomen van een goet vrient) verhoope tzelve u E. niet qualijck en sal behaghen / (als mede vanden hoooghsten ghezeghent zijnde met een tamelijck Huysghesin/ende den lust die soo als ick ghespeurt heb / (u E. zijt draghende tot de Const van Rijmingh/welcke is leydende totter Deught / bidde uwe E. wille dees gift accepteren / met soo goeden ghenegentheyt als de selve u wert toegeschickt van zijnen altijt ghewillich bereyden vrient.

C. V. Damme.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Voorreden, Den Drucker tot den Onpartidigen Leser.

SEer Eerwaerdighe/Deughtbeminnende ende Constliefheb=bende Leser. Alsoo onlanghs geleden (door een goede Vrient) my behandight is. Dit Boecxken g'intituleert tBorgherlijck Huyshoudingh, L. Zasij tselfde overlesende/bevond' ickt' seer stichtelijck ende profijtelijck te sijn/voor alle vrome ende Godtlief-hebbẽde Ouders t'zy van wat staet sy zijn/als mede voor alle deugtsame eñ Godvreesende Kinderen. Waer over ickt aen eenige vrome ende deught-rijcke Huyshoudende Vaders vertoont hebbe/die seer gheraden vonden (en oock ernstelijck op my versochten) dat ick't voorschreven Boecxken int licht soude doen komen/alsoot noyt te vooren in druck (en van weynighe bekent) is gheweest. Soo ist dat ick (aenmerckende den goeden en Christelijcken Stijl/ als ooc tgroot verlangen d'uytnemende begeerte en lust die sommige na t'selvige hadden) dit voorschreven Boecxken hebb' doen drucken/ om van een yder (alsoo 't onbekent is) bekent en aenghenomen te werden. V. E. seer instantelijck biddende/dat gy (na 't exempel der Romeynen/die haer niet veronwaerdichde te aenhooren de re=denen eenes armen Donauschen Lantmans / uyt wiens aensprake sy meerder Contentement ontfingen dan zy wel gemeent hadden) u E. oock niet en veronwaerdight / noch verdrieten en laet t'voor noemde boecxken met een onpartijdigh ghemoet te door lesen niet twijffelende/oft u E. sult vryelijc al veel meerder smaecs en lieffe=lijcheyts daer in vinden als ghy misschien verwacht. Ende vorders tselvige beschermen tegens alle Momus dienaren die't souden moghen calumnieren en soecken te verduysteren. Alsoot niet ghe=schiet uyt eenighe laetdunckentheyt/ofte eyghen eergierigheydt/ maer alleenelijck uyt oprechte hope / dat het (niet de toelatinghe Godes) vruchten van een Christelijck-Huyshoudingh sal voort=brenghen. T'welck wenscht,

V.E. Dienst-bereyden
Cornelis van Damme.

Lof-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

LOF-DICHT,

Ter Eeren den VVaert-geroemden, ende Const-rijcken Lucas Zasij, Rectoor inde vermaerde Schole tot Woerden.

O Zasij wel te recht zijt ghy waerdigh gepresen
Door dien ghy uyt het breyn uwes hoofts ons te lesen
(Hier geeft in dit u werck) hoe dat een Vader sal
Zijn kinderen ghefchickt, opvoeden in dit dal
Om haer na Gods bevel, te leyden en te stieren
Tot deught en eerbaerheyt, in alle goe manieren
Tot Liefd' van d'eere Gods, tot ontsagh vande Wet
En de Iustiti eel, daers'onder sijn ghezet
Insghelijcx wat beleyt, dat hebben sal de Moeder
Om hare Knecht, of Meyt (op datse veel te vroeder
Haer dingen souden doen) met reden wel lof-saem
Haer onderwijsen sal, op dat daer door bequaem
Haer huysghesin ghesticht, wel gheregeert mach wesen
Op dat haer kinders tsaem, als planten uytghelesen
Daer door werden gheleert, daer door werden ghesticht
Daer door werden ghebracht, tot haer schuldighe plicht,
Dat is tot danckbaerheyt, voor al de groote deughden
En waer ootmoedigheyt, op dat daer door vol vreughden
Haer Ouders sien met lust, een merckelijcke vrucht
Voor al haer sware last, en Christelijcke tucht.

C. V. R. 'kVerlangh altijt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Opt Burgherlijck Huysſhouden L. Zazius.

LVcas hier hebt ghy uu/ſpeelwijs willen verthoonen
Thuyſ-houden Borgerlijck en hoemen beſt ſal woonen/
Onder het teere volck/'twelck by ons opgevoet
Ghetucht/gheſtiert/ghelieft/(en alles) werden moet
En oock hoe dat een kint/hem ſelven wel ſal draghen
Wanneert ghecomen is/tot mannelijcke daghen
Eerſt'lijck in zijn beroup/van Gode opghelept
Daer naer oock met ſijn Vrouw'/van d'Hooghſt hem toegheſept
Dan weder hoe een kint/hemſelven moet ghevoeghen
In ſijne kinder plicht om d'Ouders te vernoeghen
Seer wel hebt ghy gedaen/den Hemel het u loont
Die u voor dees weldaet/met dobbel zegen Croont.

I. Langh-ſweert.
t'Swaert moet ſtrijden.

EER-DICHT.
Op de Burgherlijcke Huyſ-houdinghe van Lucas Zaſius.

PLutarchus die wel eer: de Plichten heeft beſchreven,
Van kinderlijcke tucht, en Ouderlijcke eer
D'opvoedingh tot de deught: en Vaderlijcke leer.
Heeſt d'outheyt onſes tijts, ſchier uyt gheſicht ghedreven,

'Kwed hyt bekennen ſou,; ſoo hy noch waer int leven:
Dees ſnoo verdurven euw'. dees yſer ſtalen tijdt
Vereyſcht wel ſulcken Stijl, tot Burgherlijcke vlijdt
Met Chriſtelijck opmerck, ons tot een leste gheven.

Als Zaſius hier doet, die met vermaeck doet hooren
't Ordentelijck beſtier, ick bid u neycht u ooren,
Want treft ons yeder een, diet Huyſelijck beleyt:
Als kleyne ſtaet des Landts, ſal ſtieren met beſcheyt.

Het Vaderlijck ontſagh: het Moederlijck medooghen
Het kinderlijck beroep, ſtel het ons naeckt voor ooghen?
Het Redelijck ghebruyck van die een Chriſten Romt:
Dies Zaſius met recht der Eeren Krans toekomt.

P. T. Pycolet. Tghebedt is krachrigh.

Prologus

PROLOGVS,

WAnneer een trefflijck man,,een ſchoon Palleys wil bouwen,
Uyt Marmor of Arduyn,,cierlijck en fray ghehouwen
Van binnen oock verſien,,met allerley gheſny
Soo datter van ſchoonheyt,,alles de volheyt zy
Waer in hy dan daer naer,,in ſtaet en oock met eeren
Een Princ' ontfangen mach,,een Coninck wel tracteren
Dat werck niet en volbrenght,,na 't voornemen bedacht
Alleen door Meeſters hoogh,,by yder veel gheacht
Noch alleen door ſulck ſtof,,dat coſtlijck is in d'ooghen
Van groote cierlijckheyt,,vermaert en opghetoghen
Maer oock doort tgheen is kleyn,,en is voor yemant ſlecht
Hy dit begonnen werck,,volcomelijck oprecht
Soo oock ghy Gheeſten al,,Poëten van naturen
Geboren,die daer tracht,,en arbeyt t'aller uren
In leven en in doot,,te ſtichten een Palleys
Vry coſtelijck en ſchoon,,verciert fray na den eyſch
Door u verſtant vermaert,,en Geeſt hooch opghereſen
In conſtich Rijmghedicht,,by elck een ſeer ghepreſen
Wanneer ghy ſoo een werck,,nu daghelijcks betracht
Dit ſtof gheringh,noch oock,,den Arbeyder veracht
Miſſchien of by hem yets,,hoe rouw 'tzy is te vinden
Waer med' ghy uws verſtants,,gheſny cunt t'ſamen binden
Al iſt niet tot t'ghebouw,,uyt Marmor of Arduyn
Ghebruyckt het dan alleen,,tot paden vanden tuyn
Hier toe ſal dees Autheur,,uyt Nectars borſt geſoogen
Dit Dicht gheringh en ſlecht,,hier ſtellen u voor ooghen
T'is een Huyſhoudingh ſiet,,in woorden cort vervaet
Van een vroom treffelijck Man, in Borgherlijcken ſtaet
Die hier in ſijn perſoon,,hoe een ghetrouw Huyſ-Vader
En in ſijn Kindren leert,,hoe de Kindren te gader

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Elck een sich draghen moet,,en wat het werck is dan
Van een deuchtsaem Huysvrouw,,en een ghetrouwe Man
Sijn Dienstboon alle bey,,sijn Meyt en Knecht te samen
Ten dienste sijnes huys,,als Roel en May met namen
Sullen u wijsen aen,,wat tot haer werck behoort
En oock met eenen als,,aenwijsen met een woort:
De groot' verscheydenheyt,,van Huys-heer en Huysvrouwen
Die al op haer mannier,,verscheydentlijck Huys-houwen
Ghebruycken zy,soo nu,,soo dan een cromme sprongh
In reden denckt het past,,de Knechts en Maeghden jongh.

FINIS.

Personagien.

Roel En May.		dienst-	Maeght. En Knecht.
Vader En Moeder.	des Huysgesins.		
Outste. Middelste. Ionghste.	zonen, verthoont door	I II III Sone.	Een Theologus. Een Iurist. Een Onervaren Ionghe lingh.

L,Zasij

L. ZASY
Borgherlycke Huyſ-houdingh.

Eerſte Handelingh. Eerſte uytkomſte.

Roel.

Roel. Aer mach doch onſe May Almanacks zijn gheloopen?
Ic waen ſy hier of daer haer Claphout gaet vercoopẽ.
Nu verkalt ſy den tijt; flus ſal ſy loopen/ dat
Haer aengeſichte ſy als een geſlaghen aers-gat.
En ſal ons vry veel nieuws int cort cunnen verhalen/
Maer tgheen haer teghen gaet verſwijgen alte malen.
Zy weet/ al wat gheſchiet op Waghen/ Schuyt of Straet/
En wie voorby paſſeert by haer een Vere laet.
Zy hoort/ ſy ſiet/ ſy vraeght/ verneemt na alle ſaken/
Maer dit's het beſt 'ſen ſal niemant lichtlick ſwart maken.
Zy verſuymt wel haer tijdt ſomtijts/ ſoo hier als daer.
Maer rept haer handen weer luſtich/ ſoo voor als naer.
Goet ront/ goet zeeuws is ſy: vrypoſtigh/ hupſch int praten/
Maer ſal haer kleeren kout niet eens aenroeren laten.
Al watmen haer voorwerpt/ ſy met een praetien voet/
Maer meenghe Meyt/ die ſelfs het werck veel liever doet.

Eerſte Handelingh. Tweede uytkomſt.

Roel. May.

Roel. Maer ſiet/ hier komtſe aen. Wel May. wat mach u letten/
Dat ghy 't aenſicht inde Paeſ-daeghſche ploy gaet ſetten.
Laet ſien: Mijn dunckt ghy zijt hier of daer in ontſtelt:
Seght Maey/ wat is de kneeck? wat ſchorter dat u quelt?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Of zijt ghy van de knecht/ ghy weet wel wien/ bedroghen?
En wert ghy van yemant met waerheyt overloghen?

May. Och lieve knecht. Ten is dat eyer eten niet/
Men kan soo segghen niet/ al watter wel gheschiet.
Ghy weet wel beter Roel: maer wacht u voor de Katten/
Die niet en meeuwen/ en still' swijghende toevatten

Roel. Ghy hebt seker ghelijck. Maer seght my/ wat u let:
Want door uw' ontsteltheyt ick oock mijn selfs ontset.

May. Roel/ luystert/ ick sal u de fijne waerheyt segghen:
'k Weet langher met mijn Broer te eren noch te egghen.

Roel. Wel lieve Meyt/ hoe dit/ hy leeft nochtans wel kuys/

May. Ja/ alst al is gheseyt/ tusschen galgh en 't Gasthuys.

Roel. En/ swijght van hem doch still': want ick sie hem verkeeren
Met goede vrome lien/ diemen met recht moet eeren.
Daer toe verschijnt hy oock niet selden inde Kerck/
En wie soud' dit/ of dat schelden voor een quaet werck.

May. 'Tis maer schijn-heylicheyt/ waer door hy goede luyden
Misleyt/ die all' sijn quaet noch steets/ ten goeden duyden.

Roel. Ghy zijt de Drommel/ May/ en achter toeghenaeyt.

May. Wat meynt ghy datmen my met schijn van deughde payt/
Hy comt somtijts ter Kerck/ is voor int oogh ghezeten:
Maer twelck hy daer dan hoort/ heeft hy wel haest vergheten/
Wanneer hy 's daeghs daer naer het Weeuken ofte Meyt
Achter de Kerck/ ghy weet wel selfs waer toe dagh leyt.

Roel. Ick segh u May/ ghy zijt voor geen een gat te vangen:
En zijt soo loos alst hout daer den Dief aen moet hanghen.

May. Noch weet ick vry wel meer: maer 'tdient niet al gheseyt/
Op dat hy my niet flus lustich ter Koor en leyt.
Want tis een mensch/ wanneer hy heeft sijn gelt versoopen:
Of by de Hoeren snoot/ al wat hy heeft/ verloopen:
Hy kijft/ hy bijt/ hy smijt/ al wat in huys is beeft:
Ja selfs sijn Vrouw' by hem niet een blij uer en heeft.
Ick soud noch wel veel meer van desen deugh niet segghen/
Maer t'onsent/ vrees' ick/ sal d'Roed in de pisse legghen/

Roel. Tis langh genoech gepraet. Mijn Heer is oock wel goet/
Maer toorent alsmen op sijn goetheyt steets quaet doet

May. En mijn Vrouw' die kan haest op haer peertjen raken.

Roel. Dats maer een Noorde buy/ die kan gheen quaet weer maken.

Eerste

Eerſte Handelingh. Derde Uytkomſt.

May. Roel. Vader des Huyſgheſins.

May. Swijgt Roel: hier komt u Heer. Roel. Jc hebt voorwaer gknolt
May. Ja/mijn dunct ſeecker/dat hy by hem ſelven prolt
Roel. 'Ken hope ymmers niet/dat het op't lant ſal wayen
May. Neen/knecht: ghy hebt wel meer tſpit ind' Aſch kunnen drayen/
Hy is Longolius, 'k meyn die niet kijven ſoud'
Schoon datmen hem ſijn Vaer of Moer vermoorden woud
Vader. Maer Roel/vind' ick u hier? Jck meyn/ghy waert gheloopen/
Daer ick u flus ſond' om/ghy weet wel wat/te koopen.
En/May/gaet ghy naer huys/u Vrouwe is ſeer verſtoort/
Om dat ghy na haer woort/ſeyt ſy/ſoo weynigh hoort
May. Heer ick ben onderweech een tijdt langh opghehouwen.
Vader. De knechts ſijn voor haer Heer: de Maegden voor haer Vrouwen.

Eerſte Handelingh. Vierde Uytkomſte.

Vader des Huyſgheſins. Roel.

Vader. Vertoeft een weynich/Roel/Seght hebt ghy niet verſtaen/
Wanneer het Schip van hier naer Londen ſal 't ſeyl gaen?
Jck wild' dat ick het wiſt/ick ſoude derwaerts ſchrijven
Aen mijnen Soon. ten eynd' hy langer niet mocht blijven
Van hier: maer komen thuys: want my verlanght te ſien
Wat vrucht door hem in Gods gemeynte mocht gheſchien.
Roel. Maer Heer/des Boods huys is niet wijt van hier gelegen/
Die ſal al wat ghy wilt beſchicken wel te deghen.
Tis een fijn/deegh'lijck man: voorſichtigh wel bedacht/
Die niet en doet/dan ſijn Bood-ampt te recht betracht.
Vader. Jck ſeggh' dat ghy wat weet/Roel: of zijt ghy gekommen
Wt de Bay en hebt de Veſt daer eerſt beklommen?
Roel. Maer Heer/ghy ſcheert my/en gy hout met my den tuyl
Als een Quack op een wal ſtae ick/bot als een uyl
Vader. Neen Roel ick ſcheer u niet/ick moſt u hooren praten:
Nu dan ghenoegh hier van/laet ons dit varen laten.
Ghy hebt het beſte voor: gaet langht hem deſen brief:
Dat hy dien gheeft mijn Zoon/twelck my ſal weſen lief.

 Hebt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Roel. Hebt ghy hem met den mont niet wyders te bevelen:
Het is een trouwe bood'/hy sal u saeck wel helen.
Ten is gheen man/die licht alle secreten vaet/
Ende daer naer weer als een Vat verstaelt deurslaet.
Vader. Kent ghy den man al recht? Roel. Ja Heer/hy is bevonden
In ghelt en brieven trouw. Oock tot menigen stonden
Zijn hem secreten veel/ja sacken vol betrouwt/
Waer van hyt minste niet den eygenaer onthouwt
Vader. Wel dat's een Bode recht. Gaet wilt hem openbaren/
Het inhouden mijns Briefs: op dat hy mach bewaren
Den selven dies te meer/en watter in ontbreeckt/
Dat hy mijn Zone dat met eyghen monde spreeckt.
En op dat hy te bet mijn wil hier in betrachte:
Seght/dat hy selfs mijn Zoon med'brengh/dien ick verwachte.
En/dat het hem van my rijck'lick sal zijn gheloont
Want 's Dienaers trouw' de Heer met g'lijcke trouw becroont.

Eerste Handelingh. Vijfde Uytkomst.

Vader des Huys-ghesins.

Wat heeft een hert oprecht/een vroom en Trouw-Huys-Vader
Te sorghen al/eer hy te recht brenght alle gader
Twelck te besorghen is/van dat zijn Vrouw eerst baert/
Tot dat sijn laetste Zoon Mannelick is bejaert?
'Tis al maer kinder werck soo langh men slechts moet spreyen
Tot rust en vrolickheyt een bedde voor hun beyen.
Te koopen twee paer Schoen en Hoosen is al niet:
Een kint/of twee/oock wel een weynigh verder siet
Maer tis dan noch maer eerst ghedobbelt om de steenen.
Doch soo wanneermen 'teen om 'tanders wil moet speenen
En dat wat menichmael/dan siet het vry wat suer/
Wantmen dan rusten mach dagh noch nacht eenigh uer.
Ick hebb' nu menigh Jaer dien seghen wel ghenoten/
Maer 't heeft my als een vloeck wel menichmael verdroten.
Ende ten waer ick was ghesterckt door Godes gheest
Langh was ick in cleynmoed/of desperaet gheweest.
Wanneer/ghelijckmen seyt/mijn kindren sijn ghekomen

Door de eluten/heeft Godt haer weer van my ghenomen/
 Men weet wel hoe't daer gaet. Al droefheyt en verdriet/
 Sonder droefheyt en koſt ſulcks al doch niet gheſchiet.
Watmen t'ſaem ſchrabben kan/by een grijpen en vanghen/
Moetmen al/ja noch meer dick/aen den kind'ren hanghen.
 Van enckel ſorghe draegh ick/ſiet/ſo grijſen kop
 Dewijl de ſorgh dick heeft gheſteghen inden top.
Om niet te ſegghen al: ſtel ick noch al ter zijden/
Twelckmen van ſijn huys-boon menichmael heeft te lijden
 Waer van/verweckt wanneer tot toorne was yemant/
 Wenſt/dat Huyſboden veel mocht houden ſijn vyant.
In dit deel hebb' ick noch niet al te ſeer te claghen/
Want onſe Roel en May/haer redelicken draghen.
 Roel drinckt ſomtijts een kruyck: de Weerdinn' luyſt ſijn tas/
 En wenſt dickwils/datter wat meerder ghelt in was:
Maer hy dient trouw/en is vlytigh in gaen en komen
Hoe kanmen alle deughd' in eenen dienaer nomen?
 May is ſo wat goet praets/en heeft veel wints int hooft
 Maer 'tis een trouwe meyt/die als een Muyle ſlooft.
Van all's en kan't niet zijn/Reyn/ſuyvel/ſchoone Vrouwe:
En g'lijckſe piepen nu ſoo ſonghen oock de ouwe.
 Maer 'tis dus verr' God-danck/dat ick den meeſten noot
 Nu overkomen ſchijn: dewijl mijn Sonen groot
Tot mannelick verſtant en kennis zijn gheſteghen:
God gheef haer wijders nu ſijn' Heyl'gen Geeſt en zeghen.
 Drie Sonen hebb' ick noch in 't leven/van wien d'een
 Van Jonghs geheylicht is ten dienſte Gods alleen.
Om ſijn kerck en ghemeynt door 't heyl'ge woort te ſtichten/
En met Godſalighеyt deſelve voor te lichten.
 De tweede/hoop ick/ſal weſen voor't Vaderlant/
 Waer toe van Jeuget aen in hem ſijn ingeplant.
De Previlegien out/en politijcke Wetten
Daer s' Lants Inwoonders haer ſchreden moeten na ſetten.
 De derde die is jongh/en onervaren doch
 Ick hoop hy ſal mijn woort en Wet bewaren noch.
De Jonghſte/meyn ick/ſal by my in huyſe blijven/
Om als hy jarigh is den Coophandel te drijven.
 Den Tweeden wacht ick thuys ſijnde gheypromoveert

 En

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

En in de Rechten gantsch volcomen ghestileert.
Den Outsten heb ick nu door brieven thuys ontboden:
Dewyl ick hebb' verstaen/dat hy in allen noden
Machtigh te stoppen is/aller Godloosen mont
Die niet en snijden recht Gods woort alleen ghesont.
Soo ga ick dan naer huys/en wil haer daer verbeyden/
God bidden/dat hy haer ghesont wil thuys ghelevden.

Tweede Handelingh. Eerste wtkomst.

May. Roel.

May. Ist niet een wonder werck/dat/die het meeste doet
Het minste loon gheniet? En dan noch hooren moet
Datmen niet neerstigh is: datmen gheen sorgh wil draghen
Voor 'toorbaer van het huys! ick segh het zijn wel plaghen.
Nu is men vroegh te bedd': dan men te laet opstrijght:
Dan soo een huer men licht de kouwe pisse krijght.
Een weynigh hadd' ick maer mijn tijdt flus staen verpraten
Mijn Joffrouw kijft en knort/kan haren teem niet laten.
Liever dan soo een Vrouw had ick een goeden man.
Roel. Ghy zyt niet al mal. May: maer hoe komjer noch an
May. Wel Roel/ghy hebt alhier of daer weer vast gheseten
Roel. Dat's waer May/seght my eens waer aen ghy dat cont weten
May. Aen uwen lossen tongh/en uw' gheblootsde mont
Roel. 'k koom van mijn Swagher af/daer ick de tafel vont
Ghedeckt/en wel voorsien van alles om te eten
Hy salt wel crijghen op/en al met cleyne beten/
May. Al laet hy sijnen sleep soo breet doch hanghen/ /niet/
Want by hem is doch een platluys te vanghen/ /niet
Wat meynt ghy/dat met hem 'tHammeken op soud wesen/
Roel. Neen/May: en denckt dat niet: men b'hoeft dat niet te vrese'
Ja vaste borgh waer goet: Gheen meerder dief ghewis
May. Dan in eens Borghers huys een leck're Tafel is.
Ick sie wel hoeter gaet/men braster alle daghen/
Men isser Gast of weert: hoe kan u dat behaghen?
Hy heeft te schoonen Lant/wat May. Ist al vant mal
Roel.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

May. Hy heeft weer erachtigh veel nacht-eters op zijn ſtal.
Roel. Daer toe veel huyſen ſchoon met koſtelicke Zalen
May. En die deurnagelt wel met vaſt en ſtijve palen
Van ſijne Schuldenaers. Ick weet het altemael.
Ey ſwijght/ick weet hy is/ja als een Luys ſoo kael
Roel. Ten kan niet weſen May: want die met hem verkeeren
Zijn deghelicke lien/die hem oock ſtedes eeren.
Daer toe van allen oock noch even ſeer bemint:
'k Meyn dat ghy qualick van hem onderrichtet bint.
En waer hy op het Schip om achter uyt te varen/
Seght/wie ſoud' doch met hem langher willen vergaren?
May. Ick wil niet twiſten Roel: Ick ſegghe dat ick weet.
Indien een ander wiſt/als ick doe/ſyn ſecreet
Men ſoud' een ander klock van hem haeſt hooren luyen:
Maer nu weet hy zijn gat noch all'ſins in te kruypen.
'k ſeggh' hy is achter hol/en hout het ſoo bedeckt
Dat hy met rijcke luyd' noch menichmael wel gheckt.
Roel. Ick ſal van deeſ' uyr aen mijn oogh int ſeyl eens houwen/
En hoe daer haeck in ſteel ſtaet/u daer naer ontfouwen.
May. Ja wel: doet ghy ſoo Roel. Het is nu tijt dat ick
Wat wacker henen ga/en mijn bootſchap beſchick.

Tweede Handelingh. Tweede wtkomſt.

Roel.

Wat argher feecks is dat/ja wat een vuyle ſlingher?
Of ſout wel leughen zijn? Sy kant doch uyt haer vingher
Niet ſuyghen altemael: Men ſcheldet noyt Koeblaer
Ten waerder een'ghe ſmet/of ſwarte vleck aen waer
Het is dan ſoo het is: het eynd' ſal de laſt draghen
Die moetwilligh miſdoet met recht wert die gheſlaghen
Indien hyt nu verſlemt/vereet/verdrinckt/verklinckt
Syn vrouw van tentery en hoovaerdigheyt ſtinckt:
Wanneer ſy ſaem daer naer hongher en kommer lyden
Moghen ſy dencken eens om de voorgaende tijden.
En ſoo ſy met de krieck des Somers ſonghen//wel
Tis recht/dats' in ghebreck des Winters ſprongen//wel.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Tweede Handelingh. Derde uytkomſte.

Vader des Huyſgheſins. Roel.

Wel Roel/mijn dunckt ghy zijt al vrij al wat beſtoven
En van het ſap des Druyfs/of Hoppen kracht bedoven
Roel. Neen Heer: Ick quaem aen ſtraet/mijn ſwagher vondt my daer
Die wilde/dat ick eens tot hem ſoud' komen naer
Ick gingh/en dronck eenmael/doch want daer and'ren luyden
Quamen/en ick niet wiſt wat het al mocht beduyden/
Zeyd' ick/dat ick niet meer of drincken kont of wouw
Vader. Wy weten/Roel/ghy zijt engh als een Monicks mouw.
Maer vry/gaet flucks naer huys/mijn Soon is aenghecomen
Met 't Schip van Calis af: Ick hebbe voorghenomen
Met hem te ſpreken wat/op dat ick mach verſtaen
Hoet met zijn Studio in Vranckrijck is vergaen.
Seght dat hy by my koom' want ick hem hier verwachte/
Op dat ick/'tghene reſt/ten uyteynde betrachte
Roel. Maer is u Soon thuys/Heer 'kverwacht dan boden-broot
Vader. Tis veer van lacchen/Roel: hier van hebt ghy gheen noot
Tis al te laet: ghy ſlacht doch Kopjen met de Schollen
Die op Paeſ-dagh na Noen de Vis-merckt quam vervollen
Roel. Maer Heer/'kheb uyt gheweeſt/en uwe ſaeck beſchickt.
Vader. Ja/ſoo dat ghy/my dunckt noch aen de brocken ſtickt
Gaet Roel/gaet. Roel. Heer ic ga: 'k meyn hy ſal hier haeſt weſen/
'K wed ick ſo ſchoon wel dien/dat ick niet v houf te vreeſen/
Of ick ſal noch wel een veegh krijghen uyt de Pan
Stil ſwijghent: En wat leyt dan daer oock yemant an.

Tweede Handelingh. Vierde wtkomſt.

Vader des Huyſgheſins.

O Godt der Goden all' eeuwigh Licht/Heer Almachtigh/
Ghy die ja met een wenck beweeght de Berghen crachtich:
De Zee oppruyſſchen doet: die oock na dijnen wil
Haer pruyſſchen laet terſtont/vlack ſijnde ende ſtil.

Ha

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Hoe dickwils hebt ghy my/doch vaderlijck/gheslaghen/
Eer ick ghekomen ben tot dese oude daghen!
Doch weder opgherichte mijn hert/siel/en ghemoet
T'welck door de cracht dijns toorns lagh als onder de voet.
Wilt my doch wijders/door dijn Barmhertichept jonnen/
Dat werck 'twelck ghy in my soo trouw'lijck hebt begonnen/
Ende tot noch toe op ghehouden en betracht/
Tot uwer eer ten eynd' volcoom'lick werdt volbracht.
'Tis waer/ick hebb' verdient dickwils van u verstooten
Te sijn: wilt my daerom doch nimmermeer ontblooten
Van dijn ghenaed' en gheest/die my mach zijn een licht
Daer naer ick mijnen voet recht set/en kind'ren sticht.
Wanneer ick was in noot/verdriet/angst en beswaren/
En ick met een gemoet verslaghen/gingh verklaren
U al mijn swarichept/en mijns herten secreet
(Niet dat ghy die O Heer niet van te vooren weet
Maer als een Dienaer slecht/ende der sonden slave
My voor uw' Majestept totter aerden begave)
Vergaeft ghy niet alleen mijn sonden int gemeen/
Maer recht weder om op selfs mijne trage leen.
Wanneer ick ben gehoort/en verhoort in mijn klaghen
En niet was danckbaer recht/hebt ghy my niet gheslaghen
Naer mijn verdiensten/Heer: maer hebt voorby ghesien
De swackhept mijnes vleeschs. O Heer laet het gheschien
Alles tot dyner eer/tot Salichept en vrede
Van my/die ben u knecht: en van mijn kind'ren mede:
Op dat mijns levens eynt 'tbegin der eeuw'gher vreught
Sy: en mijn kind'ren oock voortgaen van deught tot deught.

Tweede Handelingh. Vijfde wtkomst.

Vader des Huysghesins. II. Zone.

Zone. Wat ist Heer Vader/dat ghy my tot u liet komen?
Of hebt ghy/my yet wes te vraghen/voorghenomen?
Hier ben ick/dy bereyt: met soo secreet int hert
T'welck u na waerhept niet gheopenbaert en wert

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Vader. Ja Soon/ick heb soo veel te vraghen en te segghen:
Maer ick en salt niet all' naer noot/ kunnen uytlegghen.
Doch dit ten princepael. Hebt ghy oock/dat ghy weet
V tijt ten meesten nut en oorbar wel besteedt?
Dewijl ghy hebt van hier verkeert in vreemde landen/
Sijnde gelijck als los uyt mijn uwς Vaders banden.
Zone. Hier op en heb ick doch een woort t'antwoorden niet
Voor dat ghy de waerheyt selfs inder daet en siet
Want eyghen lof die stinckt/heb ick hooren verhalen
Dick in mijns Moeders/en inde Latijnsche talen.
En 'tis de beste waer/die daer haer selven prijst:
Ja/daer het werck oock selfs zijns Meesters kunst aenwijst
Maer/dat mocht langhe sijn. Ick sal u hier verthoonen
Der Professoren hant/dien zy tot mijn verschoonen
Rechtveerdelijck hebben/niet doorgheschenck/vereert/
Zynde volcomen een Jurist ghepromoveert.
Wat mijn Compostement aengaer/sult ghy in desen
Naer waerheyt/so ick meijn/mede wel kunnen lesen.
Vader. Ick heb veel sorgen/Soon/en kosten uytghestaen/
Selfs van die uyr dat ghy ter school eerst zijt ghegaen.
Ghedronghen door veel spijts van Clappers en clappeyen
Die door onwetenheyts teughel meynden te leyen
My buyten dit mijn spoor/op dat ick minder kreegh
De Victory vant wit/daer ick krachtigh naer steegh.
D'een seyd'/Jck soud' u dit: d'ander/dat hantwerck leeren
Op dat ghy winnen mocht in plaets van ghelt verteeren:
En dat ghy na mijn doot veel goederen met rust/
Besitten mocht na wensch' en uwes herten lust.
Sone. Tis al van outs geweest: dat/die gheen konsten wisten/
Den wijsen achten als of mens' aen de want pisten.
Wat isser beter goet/en sekerder dan dit
Twelckmen gantsch buyten sorgh in sekerheyt besit?
Dits Vader soo een goet/dat ghy my niet kont geven
Twelck costelicker is/of grooter in dit leven
Want de geleertheyt doet/als Cicero verclaert/
Dat wy over al zijn teghenwoordigh/al waert
Dat wy oock mijlen veel absent waren woonachtigh:
Doot zijnde/is men ons' als levendigh ghedachtich.

Dees

Dees' kan ons werden noyt door ghewelt ofte list
Ontrocken/schoon yemant duysent practijcken wist.
Gheen des Zees golven stuer/hoe hoogh en diep sy jaghen
Yemant dit vaste goet wy oyt ontnemen saghen.
Hoe fel den Brant schiet op het al verterent vuyr
Theeft noyt yemant dit goet ontnomen t'een'gher uyr.
Schoon hoe veranderlick dat selfs zijn alle tijden/
Dit goet alleen blijft vast/kan geen verand'ringh lijden.
Dit goet den mensch soo vast in sijnen boesem leyt
Dat het wel door de doot/maer niet eer van hem scheyt.
Dit is een Teer-ghelt vast/twelck u niet kan beswaren/
Schoon dat ghyt mijlen veel met u droeght duysent Jaren.
Tis als Erasmus seyt/den Rijcken een cieraet:
Een peerle in een Ringh die schoon en heerlick staet.
Het is soodanigh goet/'twelck waerlick goet mach heten:
Want het in teghenspoet de droefheyt doet vergheten.
Bias sagh/dat sijn stadt deur 't vyer werde verteert/
Vluchtende/riep hy/dat hyt ontquam onverseert:
En schoon dat hy was naeckt als van Moeder gheboozen/
Seyt hy:'k en hebbe niet/ja niet heb ick verloozen:
Want hy dit vaste goet onverseert by hem droegh:
Soo dat hy op gheen goet anders een mijt acht sloegh.
Als Stilpo was vervolght/verjaeght van sijn vyanden
Wt al sijn goet en haef veer was in vreemde landen:
Van zijn kindren ontbloot/oock selfs van zijn huysvrouw
Over al dit verlies draeght hy soo weynich rouw/
Dat hy Demetrio blyhertigh gingh verhalen/
Dat hy doch niets was quijt/maer dat hyt al te malen
Behouden hadt:en sagh alleen maer op dit goet/
Waer voor ick God en u mijn Vader dancken moet.

Vader. Ick ben ghekomen zoon/nu tot dees oude daghen
En noyt mijn Ooghen ick dus verr' hebbe gheslaghen.
Maer ghy hebt wijsheyt voor. Wel dien die God ghelept
In een voornemen goet tot zijns naems eerlicheyt

Zone. Wat is dan Vader/'twit waer op ghy eerstmael ooghden
Met my:en soo met lust stedes met vreughden pooghden:
Hadt ghy yet anders voor:was het wat anders dat
De hoop in mijn persoon u herte steedts besat

Niet

Vader. Niet anders/dan dat ghy tot eeren mocht gheraken
'sLants voordeel vord'ren/en der Borg'ren goede saecken.
En soo ick van dees' hoop in u versteken bleef
Voor al u wijsheyt ick niet eene mijt en gheef.
Sone. Neen Vader: weest gherust. Schoon dat ick moste derven
Oock aller menschen gunst: Ja duysent dooden sterven
Sal ick bevordren dat 's Lants voordeel wert betracht/
Ende der Armen recht/hoe kleyn men die oock acht.
Vader. Soo laet u dan mijn Soon/door gaven niet bekooren/
Daer in veel menschen doch trouw'loos'lick in versmooren.
Niemants Tafel geniet/waer door ghy dan verkoopt
U vryheyt: en tot quaet te doen dickwils verknoopt.
Neemt gheen gheschencken aen/waer door ghy de quaed' saken
Der quaden recht/soeckt/en der goen recht quaet te maken.
Dat des Pluymstrijckers stem u niet int herte sinckt/
Die u verstrickt/wanneer hy op sijn oorbaer dinckt.
En wat dies meerder is/wilt van den ouden leren:
Wat dier de mensche is leertmen uyt converseren.
Sone. Soo ick voor dees' altijt/Vader dijn stem ghehoort/
En noyt heb in cleynacht ghenomen eenigh woort/
Soo sal ick oock dees' leer ghetrouwelicken vaten:
En wat meer wert vereyscht/ my onderwijsen laten.
Vader. Wel gaen wy dan: misschien u broer is g'comen nu
Dien ick verwachten oock immer soo haest als u.

Derde Handelingh. Eerste wtkomst.

Roel- May.

Roel. Wat docht u flus al. May: hoe danst en doen de Poppen/
Doen Joffrouw met een voet u wou ter deur uyt schoppen?
Tgingh der van kanten fray: tgat wou op schijven//gaen.
Mijn docht ghy wijcken most: kont ghy niet blijven//staen?
May. Twasser niet eens soo druck: 'thad een vijgh te beduyden.
Roel. Mijn docht/sy u nochtans wel crachtelijck uyt luyden.
May. Twas maer een misverstant. Hoe wel ick had ghelijck
Om datse me Vrouw is daerom alleen ick wijck

Clieper

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Roel. Clieper hol af. Ghy most deur kneuckelen bosch springhen/
En etende buyst-loock. noch al placebo singhen.
May. 'k segh 'tis onwaerheyt Roel: s' heeft my niet aengheraeckt.
Roel. Ghy weet nochtans wel May/ hoe dat haer stock-visch smaeckt.
Ghy most uw' Vrouw/ als ick mijn Heer doe/ sachtkens streelen:
Segghende Aey/ wat sijn uw' Jongen schoon: en spelen
Ondertusschen moy weer: en leeren soo hupsch gaen
Met thoutjen om het Kalf: dan sult ghy altijdt staen
Int witte bladt/ en sijn tbeste kindt uytghelesen/
Want sotten/ weet ghy sijn altijt gheerne gheprezen.
May. Twil soo niet woutren Roel. Ick heb het wel besocht/
Want ick hebt wel soo veer met schoon praten ghebrocht.
Dat wy als Ey en Koeck d'een d'ander soet aensaghen:
Maer als de buy quam an/ warent weer nieuwe vlaghen
Roel. Ick keuyert anders. May: want ick ende mijn Heer
Zijn altijt wel te vreen/ en twisten nimmermeer,
May. Hoe na sout ghy wel Roel: jou wijsheyt dat toe schrijven?
Maer loopt soo doch niet wegh/ wilt noch een weynigh blijven.
Hoe ist u Swagher al? Vet tot den bodem toe?
Roel. Tis maer slecht vleeschken/ en noch van een ouwe Koe.
May. Ja soo! wist ick het niet! Ick seyt wel van te vooren;
Altijdt smeertmer/ en de Verckens loopen int kooren.

Derde Handelingh. Tweede wtkomst.

Roel.

Wat docht u van ons May? Soo haest en sey 'k haer niet
Haer leet/ sy daedlick my dit in mijn boesem stiet.
Maer tis gheen swaricheydt: die hem uyt helpen soppen/
Die moghen nu den sack samen weer helpen stoppen.
Mijn Swagher was (tis wat) wat meer dan ick ghesien/
Hy deed' wat Cramerij/ ick diend' de goede lien.
Mijn Suster meynde/ tkond' sijn leven niet opkomen:
Maer 'kmeyn sy heeft nu al een ander weer vernomen.
Men heefter nu dus langh de eene sack ghelapt
Met d'ander. Teene vat op t ander uytghetapt:

 Om

Om datmen den bierwisch soo seer heeft uyt gesteecken/
Hebben de schuldenaers niet een woort derven spreken.
Maer wat salt wesen haest? Opt 'tvaetjen niet dan gest/
En 'tknorren van het Swijn twelck sijnen buerman mest.

Derde Handelingh. Derde wtkomst.

Moeder des Huysghesins. Roel.

Moeder Roel/hebt ghy onse Meyt hier ontrent niet vernomen?
Ick hebb' haer soo van doen: 'k weet haer niet te bekomen.
Mijn Outste zoon die komt daer thuys uyt Enghelant:
Ick wenschste/dat sy twerck wat dede aen deen kant.
Roel. Begheert gy Vrouw dat ick na haer eens om ga vraghen?
Misschien sy hier of daer wat heen mach sijn gaen draghen.
Moeder Ja/loopt vry Roel/en looft u voeten een paer schoen:
En als ghy haer dan hebt/seght dat sy haer wilt spoen:
Want ick heb niet ghekoockt: 'tis alles van sijn stede:
Indien't mijn man oock wist hy waer niet wel te vrede.
En soo ghy haer niet en kunt vinden hier of daer
Soo haest u dan vry wat/comt ghy in plaets van haer.

Derde Handelingh. Vierde wtkomst.

Moeder des Huysghesins.

Ist niet een byster werck/dat mijne Meyt haer praten
Om niemants will'/oock watmen seyt/niet en kan laten.
Wanneermen slapen sal/of aen de Tafel gaen
Soo is sy d'eerste/en blijft nieuwers praten staen.
Maer alst van nood' is datmen d'hant steeckt uyt de mouwe/
Waert wel van nood' dat ick het werck alleen doen souwe.
'Ken dorst niet segghen/ als Roel teghenwoordigh was:
Sy houden 'tbeyd' met een/en treden eenen pas.
Wat den eenen gheschiet/moet d'ander terstont weten:
Wat d'ander niet en knauwt/den eenen niet sal eten.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Als ick het segghen ſal. Wat iſſer toe te doen
Zy ſteken tſamen haer hoofden in een Caproen.
Soo dat ick om en om/waer ick my wend of keere/
Niet anders vinden kan dan verdriet en hert zeere.
Mijn Man heeft noch vermaeck/en ſchept noch vrenchde ſoet
Int wel-leven en deught tot ſijn Sonens voorſpoet
En 'tzijn doch Sonen al: wat kunnen my die weſen
Tot mijnes herten luſt/ofte behulp in deſen?
Zoo God my had verleent een Dochter/mijns ghelijck/
Ick meyn niemant en ſoud' met my ſijn even rijck.
Ick ſoud' mijn huys alleen met haer kunnen ophouwen/
'Kwedd' gheen Meyſens mijn karr' langer beſchijten ſouwen.
Indien men is te vreen/men wert door haer ontſtelt:
En daer voor gheeftmen haer tgantſche Jaer koſt en ghelt.
En ſoomen wat ſecreets heeft in zijn huys verborghen
Dat het niet door de Meyt ontdeckt werdt moetmen ſorghen.

Derde Handelingh. Vijfde wtkomſt.

Vader ende Moeder des Huyſghesins. I Zone.

Vader. Vrouwe/de Meyt heeft my terſtont naer u ghevraeght
Moeder Ick werd' van eene Meyt mijn deel toch wel geplaeght.
Ick heb haer hier en daer/thuys en langhs all' de ſtraten
Ghesocht en vind' haer niet. Vader. Ick ſagh haer ſchueren vaten.
Deer achter in een hoeck: Daerom weeſt doch te vreen:
Men kijft ſomtijts doch wel/en men heeft weynigh reen
Ey/wilt naer huys toe gaen/en haer naer u vermoghen
Beſchicken noch een hulp/die haer mach helpen drooghen
De vaten: op dat ſy wat anders neem ter hant/
En twerck ſoo metter haeſt eens raecke aen d'een kant.
Moeder Neen lieve Man: men moſt hier ſo niet menagieren/
Kap en Covel ſoudmen ſoo in ſijn huys verteeren.
Gheen ſchadelicker tuygh/ick bid ghelooves mijn/
Dan de voetſolen van de Dorpel-maeghden zijn.
Vader. Wel gaet ghy dan naer huys/en maeckt het ſelfs te deghen/
Want yemant moet de vloer/ghy/of een ander veghen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Derde Handelingh. Eerſte wtkomſt.

Vader des Huyſghenſins. Outſte Zone.

Vader. 'Khebb' menichmael ghehoort/datter geen meerder ſmert
Of droef heyt rijſen kan in een Vaderlick hert.
Dan dat ſyn Sonen of Dochters van hem gebooren
Niet luyſt'ren na ſyn ſtem: zijn raet niet willen hooren
Waer door het dan gheſchiet/dat ſy als ſcheps'len loos/
Gantſch overgeven ſijn haer eyghen ſinnen boos.
Datmen in't teghendeel gheen meer vreught kan bedincken/
Of in eens Vaders hert nimmermeer ſach inſincken/
Dan dat hy ſelver vroom en Godtvruchtigh zijn zaet
Wt hem ghebooren/ſiet navolghen inder daet
Zijne gantſch heyligh en Godvruchtighe voetpaden:
Waer door ſy dan Gods Gheeſt en zeghen op haer laden
Ick hebb' ſo nu ſo dan wel ſwaricheyt gehadt
Soo dat ick als mijn Siel in droefheyt groot beſat/
Maer tſwaerſte heb ick dan/twelck alles gaet te boven/
Noch niet gheſmaeckt: waer voor ick God dancklick moet loven:
En bidden/dat ick mach vreught in mijn kind'ren ſien/
Op dat al wat ſy doen/mach 'tſijner eer gheſchien.
I. Zone. Och Vader: Godt de Heer/wil u en ons dat gheven/
In wien wy alle ooc tſaem leven ende ſweven.
Vader. Ghy weet hoe meen'gen ſucht ick haeld' uyt thert wel diep:
Ick weet/hoe meen ghen nacht van ſorgh ick noyt en ſliep.
Ghy weet wat koſten groot ick aen u heb ghehanghen:
'Tis my doch alles niet/wanneer ick mach erlanghen
In mijnen ouden dagh die vreught aen u te ſien/
Dat Gods ghemeynt en kerck veel vruchts noch mach geſchien
Doort hooren van Gods woort/vloepend' uyt uwen monde:
En door u leven reyn/voor d'menſchen tallen ſtonde.
I Zone. 'Khoop Vader ghy ſult noyt berooft zijn van uw' hoop:
Want ick met u naer een Godſaligh eynde loop
Vader. Meerder en wenſch ick niet. V een voorſchrift te gheven
Int ſnijden van Gods woort/ben ick niet in bedreven.
Dat hoop ick/hebt ghy in Gods woort bevonden//wel

Voor hem/die u leerden dat tallen ſtonden//wel.
Alleen is dit mijn wil/mijn wenſchen en begheeren/
Dat hoe ghy hooger zijt/u meerder ſult verneeren:
Want wie Gods waerheyt leert/ſoeckende werelts eer/
Die bouwt met d'eene hant met d'ander ſmijt ter neer
Schoon dat ghy leeraers veel ſaeght in gaen quade weghen/
Volcht ghy alleen het padt Chriſti uws hoofts te degen
Die niet geſocht en heeft hoocheyt of werelts ſtaet:
Maer die veel eer van hem weghen ter neder ſlaet.
Leert van hem/dat hy is ſachtmoedigh en ootmoedich:
Onnooſel als een Lam in all' zijn doen rechtgoedich.
Weeſt geen uytnemer dan van yemans hooch perſoon:
Stelt u voor die arm is/ſoo wel als rijck ten toon.
Weeſt gheen liefhebber van des werelts potentaten/
Soo dat ghy tſlechte volck g'lijck als ſout varen laten.
En toont/dat ghy perfeckt in leven zijt en leer/
Op dat ghy Sielen ſoo meught winnen dies te meer.
I. Zone. Tot t'een en t'ander/hoop ick ſal my Godt verleenen
Sijn genade en gheeſt. Vader. Soo wilt u dan vercleenen
Onder de macht'ge handt van Godt/ons Heer ghebreeſt
Die u in al u doen wil leyden met ſijn Gheeſt.

Vierde Handelingh. Eerſte wtkomſt.

May. Roel.

May. Maer Roel/wat docht u flus/mocht Juffrouw niet wel beeren/
Doen ſy my ſoecken liep/en meynden af te ſmeeren?
Maer ick meyn/dat ſy ſtont/en keeck ſiet op haer neus
Suyverlick als een groen en wel bekrooſde geus.
Roel. Nu hebt ghy vijf voor/May wanneer ſy wat wil ſegghen
Kunt ghy haer kijven daer fray mede wederlegghen.
May. Dat heb ick oock ghedacht. Wat is mijn Heer verheucht
En of doch wel een eynd' ſal hebben ſijne vreucht?
Roel. Seght/waerom: Om dat ſijn Sonen ſijn thuys ghekomen?
Ey lieff toch: grooter vreucht heeft wel een eynd ghenomen?
Ick heb doch wel ghehoort/waer vreught is binnen deur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

May. Dat daer wel droefheyt is naby/ja dicht daer veur.
Dats waer. De Jonghste mocht noch wel het haentjen wesen
Een Coninckxken onder veel Bpekens soet ghepresen
Roel. Ja soo: hy gaet vast leegh/en speelt al vry moy weer
En drinct oock wel/al weet het juyst oock niet mijn Heer.
May. Hy is soo wipsch/soo tipsch; soo los/so flos van sinnen
K'en weet int eynd' niet wat men met hem sal beginnen.
Maer 'kbid u Roel/laet ons doch hier voor sorghen niet;
Hebben s'alleen de vreught/laets' hebben oock 'tverdriet.

Vierde Handelingh. Tweede wtkomst.

Roel. May. Vader des Huysghesins. Outste Sone. Middelste Sone.

Vader. Gaet May besorght de Pot/en wilt de Tafel decken:
Gaet voort/mijn dunckt ghy oock met my noch wel sout gecken.
Gaet ghy oock henen Roel/en seght mijn Jonghsten Soon/
Dat hy soo haest hy kan hem by ons hier verthoon.
Tis wonder wat de knechts en Meysens al te praten
Hebben; oock waer sy sijn in huys ofte op de straten.
Ziet kinderen dewijl wy tsaem hier sijn by een/
Zoo verclaer ick/dat ick over u/so ick meen
Wel mach afleggen al mijn Vaderlicke sorghen
Die ick over u droegh stedes/heden en morghen.
Naer dien ghy beyde hebt waer van ghy leven meucht;
Wanneer ghy rechts u schickt soo het betaemt tot deught.
I. Sone. Ick hoop Godt sal ons voorts wijders nu wel beraden
En leyden na zijn woort op zijn heylighe paden.
II. Sone. Die ons in al het gheen wy nemen by der hant
Zijn zeghen geven wil/zijn raet/hulp en Bystant.
Vader. Maer dit dient noch ghesept. Dewijl u last om draghen
Sal wesen wonder swaer/dien ghy sult t'allen dagen
Van 'smorghens dat de Son uyt den Oceaen stijght
Tot datse savonts in den natten Boesem sijght/
Te voeren hebben uyt. D'een om Gods kerck te bouwen:
Gebouwt/met aller vlijt oock wel by een te houwen.

Dander

D'ander/om wijſelick te dienen 't Vaderlant
Met goe voorſichticheyt/rijpen raet/en verſtant.
Weduwen en Weeſen te vorderen: de ſaecken
Der Armen rechten goet tot een goet eynt te maecken.
Den quaden ſtraffen/en den goeden ſpreecken vry.
Dat yder een van u doch ſtedes blijve by
'Tberoep het welck u is van Gode hier gegheven/
Op dat ghy't in een goet conſcienty meught beleven.

I. Sone. Hier ſegh ick Amen toe/en ſal u woort en Leer/
Tot mijnes levens eynt vergheten nimmermeer.

II Sone. Soo langh mijn Siel oock ſal in't Lichaem ſpelen crachtigh
Sal ick mijns Vaders woort hier in oock zijn ghedachtigh.

Vader. Nu dan tot een beſluyt: Wanneer ghy dan door minn'
Te trouwen een huyſvrouw. mocht nemen in den ſinn'
Siet wien ghy neemt ter hant; op dat gh'in gheen onluſten
Valt/als ghy meynt te gaen door 'thouwelick tot ruſten.
Want ſoot' een Vader is moeyt/ja p'rijckel gewis
Zijn Soon te brengen op tot dat hy mann'lick is;
Zoo iſt een Manbaer Soon perijckel ja noch meere
Eer dat hy krijght een Vrouw waer over hy is Heere
Wanneer ghy dan nu ſijt door't houwelick ghepaert
En uwen echt na recht kuyſch en eerlick bewaert
Zoo laet uw' Vrouwe 'thaer; wilt ghy het u betrachten
En voorts in al u doen den Zeghen Godts verwachten.
Weeſt Heer/en heerſcht doch niet over uw Vrouwen vleeſch/
Op datſ' uyt minne u diene/en niet door vreeſ.
Ghy die daer zijt geſtelt Gods kerck doort woort te ſtichten
Ende met heylicheyt des levens voor te lichten/
Laet niet u Vrouw dijn Raet ſijn in des kercks ſecreet
Want een Vrouwe licht heelt tgheen dat ſy niet en weet
En ghy die daer 'tſecreet vant Lant ſulc moeten draghen
Wilt oock over dat ſtuck dijn Huyſvrouw gheen raet vraghen
Want het voeght de Weerdin/te gaen over den heert
Maer wat daer buyten is/dat paſt alleen den Weert.
En wat mach doch mijn Soon u Broeder ſoo langh dralen
Dien ick al over langh door den knecht dede halen.

I. Sone. Miſſchien hy hier of daer erghens is uytghegaen
Soo dat hy uyt den knecht u wil noyt heeft verſtaen

Vierde Handelingh. Derde wtkomst.

Roel. Vader des huysghesins. Outste Sone.
Middelste Sone.

Roel. Maer Heer/ick heb gesocht thuys ende aller weghen
Maer heb hem nerghens doch/noch hier noch daer gekregen.
Vader. En hebt ghy wijders niet yemant naer hem ghevraeght
Roel. Neen: Maer ons' meyt die seyd' hy was 'smorghens verdaeght
Van sijn ghesellen/om met hen ter jacht te rijden.
Vader. Maer dit past ymmers niet: dit kan ick doch niet lijden.
En wat bescheyt is dat! Soo sonder eenigh woort
Of weten? 'k waen het is sijn daghen noyt ghehoort.
II Sone. Maer Vader weest te vreen: de meyt misschien kan falen.
Door 'tgheen men van ter zijd' hoortmen/wel licht kan dwalen.
Wanneer ick niet en ben ghewisch in eenigh saeck
Ick vreuchde of droefheyt nimmermeer in en maeck.
Vader. Maer theeft nochtans al yet/yet/seggh' ick te beduyden/
Dat hy noch niet en komt. II. Zone. Hy mach by een'ge luyden
Hier of daer praten wat: T is daerom niet ghesept/
Dat den dagh om ter jacht te rijden sy ghelept
Op heden: maer wel eer/noch langhen tijdt na desen
En dat ghy eert gheschiet dies wel sult seker wesen.
Vader. Maer ondertusschen soo verloopt ons nu de tijt
Die langer wachtens oock int minsten niet en lijt.

Vierde Handelingh. Vierde wtkomst.

Outste Zone. Middelste Zone. Vader des Huysghesins.
Ionghste Zone. Roel.

I. Sone. Ja siet/hier komt hy noch. Vader. Maer laet ons van hem swijgen
Op dat hy niet misschien mach achterdencken krijghen
Van eenigh quaet beslupt/tot sijn nadeel gheschiet:
Want onder vrienden meest men jalousie siet.
II Sone. Indien ghy dan nu yets hebt om hem te verclaren/

Wilt

Wilt het by u tot op een ander tijt bewaren
Vader. En ſwijght ghy Roel/van dat ghy hem nu hebt ghesocht
Op dat daer door in hem geen quaet en wert gewrocht.
III. Sone Maer Vader zijt ghy hier. 'Kheb gantſch de ſtadt deurlopen
V ſoeckende met vlijt: en dat alleen op hopen
Om uyt mijn Broeders eens recht te moghen verſtaen/
Hoet haer doch buytens lants al mocht weſen vergaen.
II. Sone. En wy verlanghden oock met u nu wat te ſpreecken/
Maer ick vreeſe de tijt ſal ons hier toe ontbreecken.
Vader. Ja laet ons binnen gaen/ ſien wat de Kock al koockt
Ick meyn de ſchoorſteen nu al wat langh heeft gheroockt.

Vijfde Handelingh. Eerſte wtkomſt.

May. Roel.

May. Waer komt ghy Roel vandaen? Roel. 'Kheb gaſt en weſen nooden
Gaet vry wat haeſt naer huys: want ghy ſult moeten dooden
Al watter is gemeſt. May. Ick meyn Roel dat ghy ſpot
Men braſt by ons ſoo niet: Of hout ghy my voor ſot.
Roel. Ten ſal gheen braſſen zijn. Men ſal een blymael gheven
Dat Godt ons Meeſter heeft ſoo langhe laten leven
Dat hy ſijn Zonen mach geſont in vreughden ſien
Van wien hy meynt dat hem ſal eer en deucht gheſchien.
May. Dats noch het minſte Roel/maer dats' in allen talen
Sijn onderweſen nu/dat is het alte malen.
Roel. Daer hebben ſy wat aen. Den tienden niet verſt aet
Of ſchoon een man al veel in vreemde talen praet.
Ick hou van mijns ghelijck. mijn Moeders tael ick prijſe/
Al wat ick ſeggh'/ick oock lichtlick daer met bewijſe.
May. Men ſeyt ooc gemeenlijck: tpaſt oock op u wel eel
Een ſtront of Pannekoeck is een Boer effen veel.
Roel. Maer May. Ick noyt van u ſulck een antwoort verwachte.
May. Ja Roel. Ick hebſe nu al onder mijn gheſlachte/
Die daer wel voelen/en hebben oock inder daet
Bevonden/datter niets eygentlick vaſt en ſtaet.
Sonder 'theſtieren van wel g'oeffende verſtanden:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Want die zijn't die alleen wel regieren de Landen;
En ſonder wien oock al de Steden t'ondergaen/
Ja hoe heerlick en ſchoon ſy oock verheven ſtaen.
Tverbalt al watter is/goe zeden ende wetten
Waer naer d'inwoonder heeft zijn ſchreden recht te ſetten
En ſonder wien oock al 'twelck tot de kerck behoort.
Door ghewelt of prackthijck onder onwaerheyt ſmoort.
Roel. 'Tmach weſen dat het wil ick ſalt u laten winnen;
Want ick ben/ja blijf bot/end 'kant ſoo niet verſinnen.
May. Ja Roel/die niet en weet/hoe ſoet den honigh ſmaeckt
Ten is niet vreemt dat die t'geſwarm der Byen laeckt.
Roel. Maer May gaet doch naer huys/'kſegg' datmen u ſal wachten
Ghy zijt ſoo traegh/als of ghy op uw' Vrouw' niets achten.
May. Ja nu mijn ſoete knecht/het ſal wel weſen vaer
Ghy zijt onder u muts voorſeker niet heel claer.

Vijfde Handelingh. Tweede wtkomſt.

Vader des Huyſgheſins. Roel. Outſte Sone.

Vader. En ſeght my;hebt ghyt nu alles kunnen beloopen?
Ja ſtont al waer ghy quaemt de deur oock voor u open.
Roel. Sy ſeyden al het is een moghelicke beed
'kmeyn datſe tavont oock ſien naer een goede ſteed.
Vader. Ja Roel/daer ſijnder al/ſoo ick ſt eets wilde ſoppen
En 'tgoetjen twelck ick heb haer inden kele kroppen;
En dat ghy Roel mijn knecht ſtedes voor 'tvaetjen zadt
En May mijn meyt daer toe wel op ghediſſchet hadt/
Die mijn wel dienden dan oock ſelfs tot den voetſolen;
En alſt dan waer verteert/ſoudt zijn den Heer bevolen.
Gaet ghy nu voorts naer huys/en ſiet watter ontbreeckt/
V Vrouw heeft veel te doen/ſiet dat ghy ſoetlick ſpreeckt.

Vijfde Handelingh, Derde wtkomſt.

Outſte Sone, Vader des Huyſgheſins.

Maer

I.Sone. Maer Vader/hoe mocht ghy den Knecht doch sulckes seggen
Hy salt misschien noch by hemselven overlegghen
En b'dincken/wie die sijn die maer haer oogen slaen
Naer uwe tafel/en naer geene vrientschap staen.
Vader. De waerheyt schaemt sich niet. Hy mach het oock wel weten;
Ick wenschte/dat icks' oock met eeren mocht vergeten.
Want wat is soo een vrient? Niet anders dan het Fret
Twelck op 't Conyns bederf alleen sijn tanden wet.
Maer zoon/ick wenschte nu u broeder waer ghekomen/
Op dat ick hem doch seyd twelck ick hebb' voorgenomen;
Want mijn Siel en ghemoet verlanght van herten seer
Oock hem te brenghen op tot alle deucht en eer
Mijn ouderdom is hoogh/daer toe ick ben ghetreden/
Mijn herte dat verlanght na rust;en hoopt den vreden
Der uytvercoornen Gods wel haest volmaeckt te sien
Door't heyl twelck ons Gods zoon in zijn doot liet gheschien.
Ghy weet ick heb u twee nu soo veer opghetoghen/
Dat ick op u niet meer/hoop ick behoef te ooghen.
Ick heb u opghevoet/geleert en voorghestelt
Hoe ghy voorts leven sult/als ghy uyt mijn ghewelt
Nu zijt; En sal tot God voor u noch altyt treden
Tot' teynt mijns levens met mijn vyerighe ghebeden
Ten eynd' sijn woort u sy een leyster aen u voet
Sijn Geest u wijst den wegh dien ghy in treden moet
Dit een is dan noch noot dat ick hem oock soo stichte.
Tmiddel tot zijn nootdruft aen wijs'/en onderrichte
Wat wegh hy vorders noch daer toe heeft in te gaen;
En dan soo meyn ick hebb' ick 't mijne gantsch voldaen/
Godt hoop ick sal dan voorts sijn werck in u betrachten/
En u Ooghen alleen steets op hem sullen wachten.
I.Sone. Maer Vader ist u wil dat ick my derwaerts keer
Op dat hy hier by u mach wesen dies te eer?

Vijfde Handelingh. Vierde uytkomst.

Vader des Huysghesins. Outste Sone. Middelste Sone. Ionghste Sone.

Vader. Maer ſiet: ginſ' komt hy met zijn Broeder aengetreden:
Sy zijn ſoo t ſchijnt al wel met malcandren te vreden.
I. Sone. Maer hoe? ſoud dat niet ſijn? Twiſt tuſſchen vrient en vrient
En paſt int minſte niet/ hoe veel te minder dient
Het dan dat Broeders ſelf oneenich zijn bevonden/
Die als een lijf en Siel ſijn moeten tallen ſtonden.
Vader. En tis nochtans een ſaeck/ die niet ſelden ghebeurt:
Soo ver oock dat d'een Broer naer danders doot wel ſpeurt.
III. Sone Maer Vader/ zijt ghy hier? Vader. Ja Soon/ Jck heb nu langhen
Als tuſchen hoop en vrees in twijfelmoed gehangen:
Meynende dat ghy ſout komen/ en quamt doch niet.
Waerom het dan tot noch toe minder is geſchiet/
Dat ick u naer mijn wenſch mijns herten ſin verclaerde:
En ghy twelck ick u ſeydt/ in een goet hert bewaerde.
Dat ick u wijſen mocht waer van ghy leven meucht:
'Tlichaem voorſiet van ſpijs: de Siel voor al met deucht.
III. Sone Maer hebt ghy/ Vader/ noch wel yet om my te geven?
'Kmeyn datter wyders niet by u is overbleven.
Vader. Maer Soon hoe praet ghy dus? III. Sone. Als onervaren die
Daer noch maer met een oogh de werelt inne ſie.
Ghy hebt u Outſten Zoon/ gheſchickt ten dienſt der kercken.
Den tweeden het Stadthuys. Wat ſal den derden wercken?
Voor hun beyden? en ſijn daer toe als haren ſlaef?
'Kmeyn dat ick ſoo voor haer niet ſtedes loop en draef.
Vader. Maer Zoon/ ghy ſchijnt my hier ſwaricheyt voor te wenden.
Jck wenſchte dat ghy mijn uws Vaders hert recht kenden.
Maer op dat ick u nu ſoo veel my moogh'lick is
Wel onderrichte/ en mijns ooghen-mercks ghewis
Maecke. Sult ghy verſtaen: dat d, Eerſt een groot begeren
Steedts heeft ghehadt/ om inde Godtheyt te ſtuderen.
De tweede heeft niet min van Joncks aen grooten luſt
Gehadt tot Studium: en nimmermeer gheruſt
Voor dat hy inder daet/ met hert/ ſiel/ alle crachten
'Tſtudium/ twelck hy nu voleyndicht heeft betrachten.
III. Sone Maer want ſy nu dus verr' door dijn hulp ſijn gheraeckt
Js beyd de Werelt en Hemel voor haer gemaeckt
Alleen: en niet voor my oock/ die ben min in weerden
Ja als vergheten van hun beyden op der eerden

Ghy

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Vader. Ghy weet/hoe dat ick u dickmael hebb' aengheseyt
Dat het my seer lief waer/dat ghy u sinnen leyt
Aen 'tstudium/om tot t'een of t'ander te komen
Maer ghy en hebt dies noyt in't herte aenghenomen.

III. Sone. Tis waer mijn zinnen zijn daer noch niet toeghestelt:
Maer ben veel liever met de honden in het velt.

I. Sone. Soo hebt ghy dan hier in u Vader niet te schenden/
En sijn deughdelijck bedrijf tot gheen ondeucht te wenden.
In alles twelck daer van uwen Vader gheschiet
Hy op een heylsaem en Godtvruchtich eynde siet.
En meynt ghy dat ghy als een slaef voor ons arbeyden
Sult moeten: en wyt groen sullen van uwe weyden
Voor af eten: het is soo verr' van daen goet knecht
Dat contrary is waer; want wie sijn dienst te recht
In kerckelicke als in polytijcke saecken
Bedienen sal/en al wat ist te deghen maecken
Bedienende sijn Dienst in alle trouwicheyt:
Voltreckende sijn ampt in goed' rechtveerdicheyt/
Die is/soot schijnt een hooft der kercken/en een Heere
Der Inwoondren des Lants: Maer in der daet veel meere
Der dienaren Dienaer der Slaven Slaef altijt/
En nimmermeer vant Jock der dienstbaerheyt bevrijt
En wat dies meerder is. Hoe kant een Heer verdrieten
Sijn dienaers haer nootdruft doch te laten ghenieten:
Die daer ten Altaer dient van den Altare leeft:
Den Os/die ploeght/oock van de ploegh sijn voetsel heeft.

III. Sone Maer wat salt zijn daer ick my mede sal erneren
'Ken sal ymmers niet van den hooghen boom afteren.
Tot dat mijn goedren gantsch ten eynde zijn gheraeckt
En dan daer naer voortsloop met beyd' mijn billen naeckt.

Vader. Ey Soon/dat was het niet. Ghy sult u flucks begheven
Tot den coophandel/en daer van sult ghy wel leven.
Wanneer u God maer slechts zijn zeghen daer toe sendt
Sonder wien/watmen doet/niets komt tot een goet ent.

III. Sone Dien handel sal my doch voor allen dinghen passchen:
Want als ick 'tspit ghewent mocht hebben inder asschen
Soo sal ick dan van een verdorven Coopman fijn
Daer naer wel frapkens een voortreff'lick Maeck'laer zijn.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Vader. Maer daer en most ghyt Soon niet laten op aen komen.
III Sone. Och neen mijn Vader/maer wie kant somwijlen dromen
Hoet eynde doch van den Coophandel vallen sal;
Die niets heeft/heeft wel veel;die veel heeft/niets met al.
Vader. Zoo moet ghy/oft soo viel/oock met die riemen royen;
Maer men moet steedts met vlijt naer hoogher walle boyen:
En met voorsichticheyt altijt wel sijn voorsien
Op datter gheen dwase Coopmanschap mocht gheschien;
Want reden moet stedes uwen Coophandel drijven/
Indien ghy anders wilt met eeren daer by blijven.
III Sone. Ey/swyght doch daer van stil;want tusschen mal en vroet
(Weet alle man seer wel)wintmen het meeste goet.
Vader. Maer veler slechticheyt sijn maer subtyle treecken/
Waer door sy dencken teen/en t'ander nochtans spreecken
Daerom oock dickwils staet gheschreven op de vloer
Dat tgoet/ghelijck het quam/oock soo weer henen voer
Maer wilt gy u/mijn Zoon/wel en wijs zijn beraden/
Zoo sult ghy desen raet uws Vaders niet versmaden:
Namentlick/ghy sult voor dijn naesten zijn/als ghy
Begheert en wenst dat oock u Naesten voor u sy:
Want met de maet daer med' ghy sult hebben gemeten/
Sal u Godt voor of naer te meten niet vergheten.

Vijfde Handelingh. Vijfde wtkomst.

Roel. Vader des Huysghesins. Outste Sone. Middelste Sone. Ionghste Sone.

Roel. Maer Heer/ons' Ioffrouw seyt/dat sy doch niet en weet
Waer ghy vertoeven meught/dewijl de spijs ghereet
De Tafel is ghedeckt/en wyders niet van noden
Dan dat de Gasten nu van u werden ontboden.
Vader. Tis waer;want nu de dagh ter neder schijnt gedaelt/
En ons de Nacht daer toe diep uyt den afgront haelt/
Sijn langhswert verwich kleet/om over ons te treecken/
En den aertbodem wijt daer mede te bedecken.
I. Sone. Alst u mijn Vader behaecht kunnen wy thuyswaert gaen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Vader. Ja comt/en laet ons oock niet langher blijven staen.
Nu gaen wy. En ghy Roel/wilt tsaem de vrienden halen/
Op datś op staende voet met u gaen altemalen.

Vijfde Handelingh. Seste wtkomst.

May. Roel.

May. Maer Roel/vind ick u hier? Ick meynde ghy al langh
Waert om de vrienden wt: Onś Joffrouw siet soo bangh
Dat haren man alsnoch niet weer is thuys ghekomen
En datse niemant van haer Sonen heeft vernomen.

Roel. Mijn Heer die gaet daer heen oock met zijn zoonen al/
En seyt dat ick nu tot den vriender loopen sal
Om haer soo haest ick kan/al t'saem by een te krijghen.

May. En ick loop om 't Bancket: Zuycker/koeck ende Vijghen.

Roel. 'Tschaepscheren sal aengaen. Nu Meysjen rept u voet
Want ghy doch nu ter tijt fray deur den Beughel moet.

May. 'Tis gheen swaricheyt Roel: ten beurt niet alle daghen.

Roel. Ja lieve May/daer soud' de gantsche stadt van waghen.

May. Soud' dat so wonder zijn ghedaen van onsen Heer!
Daer sijnder wel diet doen/en kunnen niet een veer
Afblasen van den mont. Roel. Maer soudment daerom prijsen.

May. Ey/dat en segh ick niet;'kwil daer slechts med' bewijsen
Dat het veel beter hem/dan velen passen soud'
Wy kennen hem doch wel/wanneer hyt slechts doen woud.

Roel. Mijn Heer die hout hem leegh/so wert hy niet gheschooten.

May. Ja daer naer oock niet van sijn schuldenaers verstooten/
Tis een welghestelt man. Hy is niet groot van hert/
Als vele doen/en sijn nochtans seer kleyn van stert.

Roel. Ja tis te byster May. Laet hem nu al vry sparen/
Hy heeft een Soontjen die sal het daer naer wel klaren.

May: Dats Godt alleen bekent; schoon het is onghesien
Indien het Godt belieft/'tsal wel anders gheschien.
En soo het doch gheveurt; wat kannen daer van segghen?
Of salmen't zijn Vader daer naer te laste legghen?
Ey dat moet verre sijn: dewijl zijn Vader heeft

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Godtvruchtigh voor zijn Soon en huysghesin gheleeft.
En heeft soo veel hy kont altijt sorghe ghedraghen/
Op dat zijn Sone mocht leven naer welbehaghen
Van hem en sijnen God: op dat hy doch hier naer
De Salgheyt volmaeckt eeuwich deelachtigh waer
Roel. Nu May/laet ons te saem bevorderen ons' saken
Op dat de Gasten haer t'avont doch vrolick maken.
Ghy toehoorders en wilt wijders verwachten niet:
VVant wat voorts wert, vereyscht terstont binnen ghefchiet.

FINIS.

Kennis baerd Liefde.

Lucas Zasius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Loff-zangh des Houwelijcks Baer-moeder vande Burgherlijcke Huyshoudingh.

Stem:
Daer de Prinsen buyten Reden, &c.

O Hoe Saligh zijn de lieden/
Daer het houw'lijck magh ghescheiden
Om Gods eer te sijn verbreyt:
Ende Kercke Godts tot sfichtingh/
Tot ghefelschap en verlichtingh/
Vande dorre Eensaemheydt.
O Geluck/die Godes zeghen
Soo ten Rechten heeft verkreghen:
Met een tijtelijcken schat.
Huys en goet comt van den Heere/
Maer een fijne Vrouw met Eere/
Gaet noch veer te boven dat.
Maer 'tgheluck komt dan noch nader/
Soo wanneer ons Godt den Vader/
Vruchten gheeft van onsen stam
Als de oorsaeck is Godts werckingh/
Want dat dient dan tot versterckingh/
Daer s' haer oorspronck eerst van nam.

 Seghen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Seghenrijck wort thuys bevonden/
Daer d'eendracht vast hout ghebonden:
Vrede deur der Liefden bant:
Om de spruyten soo te hand'len/
Met goet leven voor te wand'len/
Dats den alderbesten stant.
Latet Godt dan soo gheschieden/
Dat ghy dienstboon te ghebieden
Hebt/hout altijt sulcken maet:
Dats u lieven en oock vreesen/
Doet soo ghy gheboon wilt weesen/
Soo bevestight ghy u staet.
Als de spruyten dan soo groeyen
Dats in Godes wetten bloeyen:
Als ghy siet uyt uwen zaedt
U kints kinderen mennighvuldigh
Die daer achten te zijn schuldigh
Steets te volghen Godes Raedt.
O ghelukkighe Huys-houdingh
Daer de Jaren met veroudingh
Zijn met Liefd' gesleten af
Om dan met sijn grijse haren
Met gherustheyt heen te varen
In sijn ouders duyster graf

P. T. Pykolet.
Tghebedt is krachtig.

Sluyt-rede

Sluyt-reden Opte Borgerliicke Huyſ-houdingh.

T Veelhoofdighe ghediert,,deur tweeſpalt opgheblaſen
Loop door een quaet beleyt,,Alſt Meer onſtuymigh raſen.
Maer als ſy zijn ghetemt,,deur Anthions gheluyt
Orphei ſoet gheſpel,,ſoo is haer woelen uyt.
Die d'Harten ſoo beſtiert,,tot Burgherlijcke zeden.
Dat vee en ſtom ghediert,,bout Burgherlijcke ſteden
Gelijck hier Zaſius,,ons heeft ten thoon gheſet
Voor die een huys beſtiert,,een Burgherlijcke wet.
Een huys een kleyne Kerck,,een groote lant beſtieringh:
Een Coninghlijcke macht,,een Keyſerlijcke vieringh.
En kan niet wel beſtaen,,oft Vaderlijck opſicht
Met kinderlijcke vrees.,moet blyven in ſijn plicht.
Gelijck als onſen Godt,,al wat hy heeft gheſchapen
In zijnder handen werck,,is ſoeticheyt te rapen.
Hoe heeft hyt al gheſtelt,,de groote gulde zon
Alſt 'tIaer geeyndicht is,,komt daerſe eerſt begon.
De Silverigghe Maen,,met haer veel duyſent ſtarren
Die altijt ſeecker gaen,,en nimmermeer en warren
Als Burghers vande Lucht,,die onſen grooten Al
Behout in hare plicht,,en altijt dueren ſal
Tot dat des ſwerelts gloob,,den heerſcher aller dinghen
Den alleen wijſen Godt,,ordentelijck ſal bringhen
Dat deſen woeſten hoop,,verſmelten ſal in vyer
En ons int ſ'Hemels Choor,,ſal voeren eens van hier.
Byt ſ'Hemels Burgherij,daert al is ſonder morren
Daer man,noch Vrou:noch Kint,,noch Meyt of Knecht ſal knorren
Maer vrede ſonder ent,,twelck hier niet ſijn en kan
VVant tgaet ſoo effen niet,,of een verduldigh Man
Siet wel wat over thooft,,om geen twiſt te verwecken
Dus wilt den beſten zin uyt d'onderrechtingh trecken.
Van dit Bly-endigh Spel,,want 'tu voor ooghen ſtelt

Allee

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Alleenigh niet de plicht,,die knecht en Maegden geldt
Maer vaderlijcke sorgh,,en moederlijck bewegen
En kinderlijcke tucht,,om die met Godes zeghen
Te queecken tot Godts eer,,en stichtingh van Gods Kerck
Om die na tijdes tijt,,met naerstigh handen werck
Tot voorstant van haer huys,,daer sy toe zijn gheneghen
Best na des ouders staet.,of middel is gheleghen
Te leeren eenigh Ampt,,maer deughden boven aen
VVant Ieught int groene hout,groeyt soot gebuycht sal staen.
Den VVijngaert onbesnoyt,en sal gheen vruchten draghen
Als diemen tsijnder tijt ,,snoeyt inde Maertse daghen
Tvoornaemste grontlegh is,,van al dit grooten ront
Ist datment Ieudigh Sap,,den toom leyt inden mont
Om namaels dan de vrucht,,met vreughden te ghenieten
Siet eens hoet Heydens volck,,haer Ieught betoomen lieten
VVant in Socrates school,,de Ieucht gheboden wart
Te swijghen vyf Iaer langh,,Ia niemant had het hart
Te spreecken eenigh woort,,om dat sy souden leeren
Te vlieden alt ghesnap,,op datse dan met eeren
Het redelijck ghebruyck,,van hare gladde tongh
Niet eer gebruyckten dan,,daer haer de noot toe drongh
Om datse met verstant.,in hare rijpe daghen
Antwoorden datmen haer,,ordentelijck mocht vraghen
Maer t'Christelijcke volck,,dat heeft een soeter straff
Die Godt al overlangh,,Aen zijnen Moysem gaff
VVant dese harde wet,,en is ons niet bevolen
Maer stieren wijf en kint,,dat sy en wy niet dolen
En volghen sulcken stijl,,als Zasius ons leert
VVant hy al niet en doolt,,die noch ten halven keert
Geluckigh is het huys,,gheluckigh zijn de steden
Geluckigh is het Landt,,daer sulcke voeten treden
Die vanden eersten af,,de Ieucht set sulcken peyl
En houden int ghesicht,,een waeckend' oogh int seyl
Om t'alghemeene Schip,,niet roerloos te doen drijven
Ick kort mijn reeden af,,en latet hier by blijven.

P. T. Pykolet.
'Tghebedt is krachtigh

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
448 K 21